

Kendelse
af 11. marts 2013
i
faglig voldgift
FV 2012.0138:

Ingeniørforeningen
som mandatar for

A

og

B

(advokat Kim Schioldann)

mod

Moderniseringsstyrelsen

for

Vejdirektoratet

(kammeradvokaten v/advokat Nina Ammitzbøll Juul)

Uoverensstemmelsen i sagen angår, om det har været rimeligt begrundet at opsiges A og B som led i en besparelsesrunde hos Vejdirektoratet i januar 2012, og i denne forbindelse navnlig, om der reelt har foreligget opgavebortfald, om der har været lagt fornøden vægt på alder og anciennitet, om Vejdirektoratet har fulgt sine egne kriterier for afskedigelse, og om afskedigelsesprocessen har været gennemført på en fagligt forsvarlig måde.

Påstande

Klageren har nedlagt følgende påstande:

1. Indklagede, Vejdirektoratet, skal betale 551.817,48 kr. til A med procesrente fra sagens anlæg.
2. Indklagede, Vejdirektoratet, skal betale 568.064,52 kr. til B med procesrente fra sagens anlæg.

Indklagede har påstået frifindelse.

Sagens behandling

Den mundtlige forhandling fandt sted den 6. februar 2013 med højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen som opmand.

Der blev afgivet forklaring af A, B, Rene la Cour Sell, Jette Kastoft og Helga Theil Thomsen, hvorpå sagen blev procederet.

Der kunne under voteringen ikke opnås flertal for en afgørelse blandt de af parterne valgte medlemmer, og afgørelsen blev herefter overladt til opmanden, der fremkom med en nærmere begrundet tilkendegivelse.

Ingeniørforeningen har anmodet om at få en skriftlig kendelse i sagen, som efter aftale med parterne affattes uden fuldstændig sagsfremstilling.

Baggrunden for sagen

A. Oprettelsen af de regionale færdselssikkerhedsudvalg ved kommunalreformen i 2007

I forbindelse med kommunalreformens implementering indgik Transport- og Energiministeriet den 14. juni 2006 en aftale med Justitsministeriet om den fremtidige tilrettelæggelse af det regionale kampagnearbejde vedrørende færdselssikkerhed. Det hedder i denne aftale bl.a.:

“Kommunalreformen – organisering og fordeling af amternes midler til kampagne- og informationsindsatsen på færdselssikkerhedsområdet

Problemstilling

I forbindelse med udmøntningen af kommunalreformen er et forslag til en organisatorisk model for den fremtidige regionale indsats på færdselssikkerhedsområdet godkendt i henholdsvis Justitsministeriet og Transport- og Energiministeriet. Modellen indebærer, at Vejdirektoratets seks nye Vejcentre skal fungere som sekretariat for det fremtidige regionale arbejde på færdselssikkerhedsområdet.

Amterne har hidtil anvendt 32,9 mio. kr. om året til arbejdet med kampagne- og informationsindsatser på færdselssikkerhedsområdet.

Med henblik på at sikre, at den regionale færdselssikkerhedsindsats opretholdes efter den 1. januar 2007, når amterne nedlægges, er der behov for at fordele de 32,9 mio. kr. i henhold til den fremtidige model.

Baggrund

En arbejdsgruppe med deltagelse af alle væsentlige interessenter på området (Justitsministeriet, Transport- og Energiministeriet, Vejdirektoratet, kommunerne, politiet, Rådet for Større Færdselssikkerhed og interesseorganisationer) har drøftet den fremtidige opgavevaretagelse på færdselssikkerhedsområdet i forhold til koordinering og informations- og kampagneindsatsen.

Der har været bred enighed om, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at de opgaver, som amterne i dag varetager på færdselssikkerhedsområdet i forhold til koordinering og informations- og kampagneindsatsen, også fremover skal løses i regionale enheder.

I forbindelse med overdragelsen af de mest overordnede amtsveje til staten som led i kommunalreformen opretter Vejdirektoratet 6 nye vejcentre i Fløng, Næstved, Middelfart, Herning, Skanderborg og Aalborg.

Transport- og Energiministeriet/Vejdirektoratet varetager i dag opgaver vedrørende sortpletudpegning, ulykkesregistrering, rådgivning vedrørende trafiksikre veje og informations- og erfaringsudveksling om lokale trafiksikkerhedsplaner.

Arbejdsgruppen er på den baggrund blevet enige om at anbefale en model, hvor Vejdirektoratets kommende regionale vejcentre varetager sekretariatsfunktioner i forbindelse med det regionale og lokale færdselssikkerhedsarbejde. Dette omfatter for eksempel:

- Koordinering af indsatsen på færdselssikkerhedsområdet
- Regionale handlingsplaner for færdselssikkerhed
- Analyse af den regionale ulykkesudvikling
- Regionale kampagner
- Koordinering i forbindelse med landsdækkende og kommunale kampagne- og informationsaktiviteter m.v.
- Evaluering af færdselssikkerhedsmæssige tiltag mv.

Amtsrådsforeningen har oplyst, at der i 2003 var ansat 30 1/2 årsværk til løsning af de omhandlede opgaver inden for koordinering og kampagne- og informationsområdet. Den samlede bevilling var ca. 29,4 mio. kr., svarende til 32,9 mio. kr. i 2007 priser. Ud af denne ramme har Amtsrådsforeningen oplyst, at løn til personalet udgør 14,7 mio. kr., og at udgifter til arbejdspladsen (husleje, varme, telefon etc.) udgør ca. 3,2 mio. kr.

Amtsrådsforeningen oplyser endvidere, at der anvendes ca. 15 mio. kr. på kampagner mv. vedrørende færdselssikkerhed.

Løsning

Til hvert af Vejdirektoratets 6 nye vejcentre knyttes et færdselssikkerhedsudvalg. Det forudsættes, at organiseringen af det regionale færdselssikkerhedsarbejde efter kommunalreformen tager udgangspunkt i disse færdselssikkerhedsudvalg, som ud over vejcentrene kan bestå af Rådet for Større Færdselssikkerhed, kommuner, politi, sygehusregion, organisationer mv. Det foreslås, at vejcentrene er sekretariat for de regionale færdselssikkerhedsudvalg.

...

Færdselssikkerhedsudvalgene vil skulle træffe beslutninger om regionale initiativer på færdselssikkerhedsområdet, herunder vedrørende koordinering, udarbejdelse af handlingsplaner, analyser, iværksættelse af og deltagelse i kampagner mv. Færdselssikkerhedsudvalgene vil endvidere skulle træffe beslutning om anvendelse af de midler, der er øremærket til det regionale arbejde, samt ansøgning om centrale midler fra Rigspolitichefen. Vejcenterets sekretariat udfører de opgaver mv., som besluttet af Færdselssikkerhedsudvalget. Udvalget fastsætter en forretningsorden for sit arbejde og vælger en formand blandt udvalgets medlemmer.

For at koordinere og målrette arbejdet mellem de 6 regionale Færdselssikkerhedsudvalg samt sikre at det praktiske samarbejde omkring landsdækkende kampagner fortsætter, foreslås at der afholdes 1-2 årlige fællesmøder med repræsentanter fra hvert af de seks Færdselssikkerhedsudvalg samt øvrige interessenter, der er relevante i færdselssikkerhedsarbejdet. Vejdirektoratet har ansvaret for afholdelse af fællesmøderne, hvis indhold planlægges i samarbejde med Rigspolitichefen og Rådet for Større Færdselssikkerhed.

På fællesmøderne fremlægges oplæg til det kommende års fælleskampagne(r) og andre aktiviteter. Med denne organisering vil de årlige møder kunne blive et vigtigt samlingspunkt, som både de statslige, regionale og lokale aktører, der arbejder med færdselssikkerhed, vil kunne trække på.

Overordnet set vil der blive fastholdt en struktur, der sikrer sammenhæng mellem den politimæssige, den vejtekniske og den kampagnemæssige indsats på færdselssikkerhedsområdet, som har kendetegnet den hidtidige indsats på området.

De fremtidige midler - svarende til de af amterne hidtil anvendte midler - fordeles på følgende måde:

Kampagnemidler mv. i alt 15 mio. kr.

9 mio. kr. overføres til Justitsministeriet (Rigspolitiet), som i dag administrerer de nuværende statsligt afsatte kampagnemidler til færdselssikkerhed (pt. ca. 15 mio. kr. årligt). De seks Færdselssikkerhedsudvalg vil kunne ansøge om midler fra denne pulje til lokale eller regionale kampagner, ligesom der vil kunne søges om midler til medfinansiering af landsdækkende kampagner. Der vil under forudsætning af bevillingsmæssig dækning være mulighed for at indgå langtidsaftaler om midlernes brug, således at større projekter og landsdækkende kampagner kan planlægges mere end et år i forve-

jen. De resterende 6 mio. kr. overføres til Transport- og Energiministeriet (Vejdirektoratet) med henblik på anvendelse i forbindelse med kampagner i de seks Færdselssikkerhedsudvalg.

Lønsumsmidler mv. i alt 17,9 mio. kr.

Med baggrund i Amtsrådsforeningens oplysninger om årsværk foreslås, at der overføres løn til 301/2 årsværk (14,7 mio.) og udgifter til arbejdspladsen (3,2 mio. kr.) fra amterne til Transport- og Energiministeriet (Vejdirektoratet). Midlerne anvendes til varetagelse af opgaver i forbindelse med sekretariatsfunktioner for de seks Færdselssikkerhedsudvalg samt afholdelse af fællesmøder.”

Både A og B blev i forbindelse med kommunalreformen overført til de regionale vejcentre henholdsvis i Skanderborg og Middelfart, hvor deres primære opgaver bestod i planlægning af færdselssikkerhedskampagner og varetagelse af sekretariatsfunktionen for de regionale færdselssikkerhedsudvalg.

I anmærkningerne til Finanslovene for 2007 til og med 2012 er under omtalen af Vejdirektoratets virksomhed medtaget en bemærkning om, at Vejdirektoratet fungerer som sekretariat for det regionale arbejde på trafiksikkerhedsområdet, og at direktoratet således varetager opgaver i relation til kampagne- og informationsindsatser samt mindre enkeltstående projekter mv. Bemærkningen herom er udgået i anmærkningerne til Finansloven for 2013.

B. Organisationsændringen i Vejdirektoratet i 2012

Som led i regeringens plan for effektiv administration i staten, som blev vedtaget med Finansloven for 2012, blev det pålagt centraladministrationen og herunder Vejdirektoratet at gennemføre en reduktion af udgifterne til løn på 2,5 % i 2012 og 5 % i 2013 og fremefter.

Som konsekvens af de pålagte besparelser vedtog Vejdirektoratet at gennemføre en organisationsændring. Efter at planen for organisationsændringen, som skulle træde i kraft den 1. februar 2012, var blevet godkendt af Transportministeriets departement, blev planen forelagt medarbejderrepræsentanterne på et hastemøde i Hovedsamarbejdsudvalget (HSU) den 11. januar 2012. Medarbejderne blev bl.a. orienteret ved en skrivelse af 11. januar 2012 fra direktionen til den enkelte medarbejder, hvori det bl.a. hedder:

”Vejdirektoratet er blevet pålagt betydelige besparelser blandt andet som led i ”effektiv administration”. Det får markant indflydelse på Vejdirektoratets rammer. Samtidig bliver kravene til Vejdirektoratet ikke mindre.

Effektiviseringskravene betyder, at direktoratet har skulle beslutte, hvordan vi på den ene side udmønter de pålagte besparelser, og på den anden side sikrer en fortsat robust varetagelse af Vejdirektoratets kerneopgaver.

Konsekvensen er en organisationsændring, hvor vi går fra otte til seks tjenestesteder. Vi indstiller nogle opgaver og samler kompetencer og viden på færre tjenestesteder. Det kommer til at betyde ændrede arbejdsvilkår for mange medarbejdere i Vejdirektoratet.

Det har været vigtigt for os at fastholde en geografisk tilstedeværelse i hele Danmark. Samtidig samler vi afdelinger i større og mere robuste faglige miljøer. Endelig skal vi sikre fokus på løsning af Vejdirektoratets kerneopgaver og strategiske fokusområder.

I det vedhæftede dokument kan du læse mere om organisationsændringen, og hvad den kommer til at betyde for dig.

Det er ikke længe siden, vi gennemførte en stor organisationsændring, og det bliver ikke en let opgave at klare endnu en. ...”

I det vedhæftede dokument var bl.a. beskrevet, at de hidtidige seks vejcentre ville blive samlet i tre større enheder, og at arbejdet med færdselssikkerhedskampagner og sekretariatsbetjening af de regionale færdselssikkerhedsudvalg ville ophøre. 10 årsværk beskæftiget med disse opgaver i Planlægningsdivisionen ville dermed blive nedlagt. Det blev i tilknytning hertil anført, at ”Der er ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til den fremtidige organisering af kampagnearbejdet”.

Det fremgik af dokumentet, at et større antal medarbejdere skulle flytte tjenested, og at i alt 23 medarbejdere skulle afskediges. Visse ubesatte stillinger ville blive nedlagt, dog ville et antal stillinger blive konverteret til stillinger med andet indhold og ændret kompetenceprofil for at styrke direktoratets kerneopgaver og det strategiske fokus. Tilsyns- og projektopgaver,

som hidtil var blevet udført på konsulentbasis, ville blive ”insourcet” svarende til ca. 14 stillinger, som forventedes besat inden udgangen af 2012. Det fremgik endvidere, at de medarbejdere, som var ansat i de stillinger, som skulle nedlægges, den 13. januar 2012 ville modtage breve om, at de påtænkes afskediget, og at der herefter ville være en partshøringsperiode på 14 dage. Afskedigelser ville ske, så medarbejderne som udgangspunkt senest fratrådte medio 2012.

Af referatet for det ekstraordinære HSU-møde den 11. januar 2012 fremgår, at en dias vedrørende ”ændringer i opgaveløsning (1)” blev ledsaget af følgende bemærkninger:

”Arbejdet med færdselssikkerhedskampagner indstilles. Det er ikke en fremtidig kerneopgave for Vejdirektoratet. Med den samling af Vejdirektoratet på færre tjenestesteder, som er besluttet, vil det være svært at understøtte færdselssikkerhedsarbejdet i lokalområderne. Ophøret vil give en besparelse i sig selv.”

Vejdirektoratets indstilling af sit arbejde med kampagneindsatser mv. på færdselssikkerhedsområdet gav i november 2012 anledning til følgende besvarelse fra transportministeren på et folketingssspørgsmål:

“Transportudvalget har i brev af 12. oktober 2012 stillet mig følgende spørgsmål (TRU alm. del), som jeg hermed skal besvare. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Henning Hyllested (EL).

Spørgsmål nr. 31:

Vil ministeren oplyse, hvorfor Vejdirektoratet i januar/februar 2012 meddelte, at man ikke længere ville stå for koordineringen af den lokale trafiksikkerhed mellem Vejdirektorat, politi og kommuner og desuden oplyse, om de afsatte midler til den koordinerende indsats fortsat er til rådighed på finansloven for 2012 og på FFL 13. Endvidere ønskes oplyst, om ministeren er opmærksom på, at opgaven med (og dermed midlerne til) den lokale indsats for trafiksikkerheden er et led i aftalerne om kommunalreformen, og dermed vel er en bunden opgave, som Vejdirektoratet ikke kan frasige sig, før der er truffet aftale om en anden organisering af det lokale arbejde med trafiksikkerhed og vil ministeren oplyse, om der er truffet anden aftale om koordinering af det lokale trafiksikkerhedsarbejde.

Svar:

Vejdirektoratet foretager en løbende prioritering af alle opgaver og en vurdering af, hvordan de for hånden værende ressourcer udnyttes bedst muligt. Det gælder også i forhold til de opgaver, som Vejdirektoratet i sin tid overtog i forbindelse med kommunalreformen.

Vejdirektoratet arbejder løbende med at forbedre trafiksikkerheden på en lang række forskellige fronter. Indsatsen omfatter bl.a. trafiksikkerhedstiltag i forbindelse med udformningen af nye veje, forbedringer ved sorte pletter og grå strækninger på eksisterende veje, skiltning og afmærkning, indsamling af ulykkesstatistik og brug af teknologiske løsninger. Denne indsats er ikke mindst rettet mod de mindre veje – landeveje, bygennemfarter o.lign, som direktoratet overtog med kommunalreformen. Det er et område, som prioriteres meget højt.

Vejdirektoratet har tidligere i år, som led i den løbende evaluering og prioritering af, hvordan de til rådighed værende midler udnyttes bedst muligt, valgt at trække sig ud af færdselssikkerhedsudvalgene i forbindelse med regeringens udmøntning af Effektiv Administration i staten.

Det er vurderingen, at det koordinerende arbejde kan løses på mere enkel og lavpraktisk vis mellem parterne uden det hidtidige ressourceforbrug for staten, og der arbejdes fortsat målrettet fra statslig side på at forbedre trafiksikkerheden.”

c. Afskedigelserne af A og B

Både A og B modtog 13. januar 2012 partshøringsbrev vedrørende påtænkt afskedigelse og blev afskediget med 6 måneders varsel ved breve af 27. januar 2012.

I afskedigelsesbrevet til A, som havde været ansat siden den 15. oktober 1986, hedder det bl.a.:

”Ved brev af 13. januar 2012 blev du partshørt vedrørende den påtænkte afskedigelse. I brevet blev du orienteret om baggrunden for den påtænkte afskedigelse samt orienteret om din ret til at udtale dig, inden Vejdirektoratet træffer den endelige afgørelse, jf. Forvaltningslovens § 19. Du har den 27. januar 2012 afgivet dine bemærkninger.

Du spørger, om Vejdirektoratet kan udtræde af Færdselssikkerhedsudvalgene, når det er en politisk bestemt opgave.

Der er i forbindelse med kommunalreformen indgået en aftale mellem Justitsministeriet og Transportministeriet om tilrettelæggelse af det regionale kampagnearbejde i en struktur med to, og ikke som tidligere tre, niveauer inden for vejforvaltningen. Vejdirektoratet, som er en del af Transportministeriet, har i forbindelse med betydelige rammebesparelser besluttet at indstille arbejdet i de regionale færdselssikkerhedsudvalg. Dels fordi den nye organisering på færre tjenestesteder vanskeliggør arbejdet, dels fordi det er en besparelse i sig selv. Vejdirektoratet har forud for organisationsændringen orienteret Transportministeriets Departement om hvilke initiativer, der påtænkes gennemført, for at opnå de nødvendige besparelser. Der har ikke været bemærkninger hertil.

Du undrer dig over, at Vejdirektoratet ikke har forsøgt at omplacere dig til anden stilling i Vejdirektoratet, idet omstrukturering og frasigelse af færdselssikkerhedsopgaverne er forberedt længe før den 12. januar 2012.

Det er korrekt, at arbejdet med organisationsændringen har pågået over et stykke tid, men den endelige beslutning om omfang og indhold træffes først efter en afklaring i Transportministeriet og en orientering og drøftelse i HSU den 11. januar 2012.

Umiddelbart har VD ikke ledige stillinger, som matcher dine kompetencer. Du er imidlertid meget velkommen til at søge på fremtidige stillingsopslag, idet medarbejdere, der er opsagt – i forhold til stillingsopslag – betragtes som interne ansøgere i op til et år efter, at de er opsagt, dvs. frem til den 31. januar 2013. Du bedes orientere Personalerådet om, hvilke mailadresse vi kan sende interne opslag på.

Du nævner, at din faglige organisation har taget skridt til at varsle en fagretslig sag begrundet i brud på samarbejdsaftale, og henviser til IDA i forhold hertil.

Vejdirektoratet skal orientere dig om, at det er aftalt med HSUs næstformand, at dine bemærkninger vedrørende Vejdirektoratets eventuelle brud på samarbejdsaftalen bliver drøftet som et punkt på næste HSU-møde den 8. februar 2012.

Du undrer dig over, at der ikke er foretaget en undersøgelse af, om der er ældre medarbejdere, som måtte ønske at gå på pension, og du pointerer, at du har 25 års anciennitet,

og at Vejdirektoratet ikke tager særlige hensyn til medarbejdere med lang anciennitet, når der skal afskediges medarbejdere.

Vejdirektoratet anerkender, at du har en lang anciennitet og har beskæftiget dig med en række opgaver inden for blandt andet trafikssikkerhed. I forbindelse med HSU-mødet den 11. januar 2012 blev der drøftet afskedigelseskriterier og det blev besluttet, at de annoncerede opsigelser skulle tage sit udgangspunkt i opgavebortfald, herunder blandt andet sekretariatsbetjeningen af færdselssikkerhedsudvalget. Det er i henhold hertil, at Vejdirektoratet har besluttet, hvem der påtænkes opsagt. Afskedigelsen er derfor ikke en underkendelse af din hidtidige opgavevaretagelse.

Det undrer dig, at Vejdirektoratet ikke har taget skridt til at overdrage opgaven til andre instanser, og i sammenhæng hermed overføre sekretariatsmedarbejderne til en part, som kan overtage opgaven.

Der er ikke på nuværende tidspunkt truffet beslutning om, hvordan det regionale kampagnearbejde skal organiseres fremover. Vejdirektoratet har således ikke mulighed for at tage initiativ til evt. virksomhedsoverdragelse.

Du undrer dig over, at der på vd-nettet kan opslås meddelelse om, at der påtænkes ansat nye medarbejdere i Vejdirektoratet, og at der senere vil blive opslået helt nye stillinger. Du anfører, at der ikke er taget initiativ til at omplacere de afskedigede medarbejdere.

Det er korrekt, at det midlertidige ansættelsesstop nu er ophævet, og der i den forbindelse kan forventes slået vakante stillinger op. Som tidligere oplyst bliver alle opsagte medarbejdere behandlet som interne ansøgere, og der vil i forbindelse med opslag af vakante stillinger blive udvist en restriktiv praksis med henblik på, at alle stillingsopslag først opslås internt.

Vejdirektoratet har imidlertid ikke fundet grundlag for at ændre vores vurdering, og har derfor besluttet at afskedige dig. Begrundelsen for afskedigelsen er, at de opgaver som du primært beskæftiger dig med bortfalder jfr. kriterierne, som er vedtaget i HSU og vedlagt høringsbrevet af 13. januar 2012.”

I afskedigelsesbrevet til B, som havde været ansat siden den 1. juli 1992, hedder det bl.a.:

”Ved brev af 13. januar 2012 blev du partshørt vedrørende den påtænkte afskedigelse. I brevet blev du orienteret om baggrunden for den påtænkte afskedigelse samt orienteret om din ret til at udtale dig, inden Vejdirektoratet træffer den endelige afgørelse, jf. Forvaltningslovens § 19. Du har den 26. januar 2012 afgivet dine bemærkninger.

Du har anført, at opgaven som sekretariatsmedarbejder for de regionale færdselssikkerhedsudvalg er en politisk bestemt opgave, som blev overdraget til Vejdirektoratet i forbindelse med Kommunalreformen, og at der blev tilført særlige midler hertil. Du mener derfor ikke, at kampagneopgaven bare kan bortfalde, men at VD må arbejde for at overdrage opgaven til andre af samarbejdspartnerne.

Der er i forbindelse med kommunalreformen indgået en aftale mellem Justitsministeriet og Transportministeriet om tilrettelæggelse af det regionale kampagnearbejde i en struktur med to, og ikke som tidligere tre, niveauer inden for vejforvaltningen. Vejdirektoratet, som er en del af Transportministeriet, har i forbindelse med betydelige rammebesparelser besluttet at indstille arbejdet i de regionale færdselssikkerhedsudvalg. Dels fordi den nye organisering på færre tjenestesteder vanskeliggør arbejdet, dels fordi det er en besparelse i sig selv. Vejdirektoratet har forud for organisationsændringen orienteret Transportministeriets Departement om hvilke initiativer, der påtænkes gennemført, for at opnå de nødvendige besparelser. Der har ikke været bemærkninger hertil.

Der er ikke på nuværende tidspunkt truffet beslutning om, hvordan det regionale kampagnearbejde skal organiseres fremover. Vejdirektoratet har således ikke mulighed for at tage initiativ til evt. virksomhedsoverdragelse.

Du finder det endvidere kritisabelt, at VD ikke har givet mulighed for drøftelser og dialog med medarbejdere og eksterne samarbejdspartner om mulighederne for at bevare opgaven i andet regi.

Vejdirektoratet skal orientere dig om, at det er aftalt med HSUs næstformand, at dine bemærkninger vedrørende Vejdirektoratets eventuelle brud på samarbejdsaftalen bliver drøftet som et punkt på næste HSU-møde den 8. februar 2012.

...

Du bedes orientere Personaleområdet om, hvilken mailadresse vi kan sende interne opslag til.

Vejdirektoratet har imidlertid ikke fundet grundlag for at ændre vores vurdering, og har derfor besluttet at afskedige dig. Begrundelsen for afskedigelsen er, at de opgaver som du primært beskæftiger dig med bortfalder jfr. kriterierne, som er vedtaget i HSU og vedlagt høringsbrevet af 13. januar 2012.”

Hverken A eller B benyttede sig af muligheden for at søge på interne stillingsopslag efter januar 2012.

Den samarbejdsaftale, som der refereres til i afskedigelsesbrevene, er indgået mellem Finansministeriet og en række centralorganisationer, herunder AC, og pålægger bl.a. ledelsen at informere om arbejdspladsens forhold, idet information skal gives så tidligt og med et så passende indhold, at der kan gennemføres en grundig drøftelse i samarbejdsudvalget, således at medarbejdernes synspunkter og forslag kan indgå i grundlaget for ledelsens endelige beslutning. Det fremgår af et referat af et ekstraordinært HSU-møde den 19. januar 2012, at medarbejdersiden havde været i kontakt med deres centralorganisationer om ledelsens pligt til at informere og inddrage, samt at medarbejdersiden bad om at få ført til referat, at man mente, at der var sket brud på samarbejdsaftalen, hvorfor videre tiltag overvejedes.

Forklaringer

A har forklaret bl.a., at hun i dag er 57 år. Hun er uddannet ingeniør. Hun blev ansat i Vejdirektoratet 15. oktober 1986 og derefter i Århus Amt i 1988, hvor hun havde en bred vifte af opgaver med ansvar for bl.a. sort- og gråpletanalyser og trafiksikkerhedsplaner. I forbindelse med kommunalreformen i 2007 blev hun virksomhedsoverført til Vejdirektoratet med fortsat arbejdssted i Skanderborg. Hendes primære arbejdsopgaver var herefter planlægning af færdselssikkerhedskampagner og sekretariatsbetjening af det regionale færdselssikkerhedsudvalg. De var to beskæftiget hermed, men det var alene hende, som blev afskediget. Også hendes chef fik tilbudt andet arbejde. Hun har altid fået ros for sit arbejde, og hun fik et chok, da hun den 11. januar 2012 første gang hørte om, at der var noget i gære. Hun forstod ikke, at hendes stilling skulle spares væk, da der er tale om en politisk bestemt opgave, som skal udføres, og som ikke er afhængig af, hvordan Vejdirektoratet i øvrigt er organiseret. Hun har ikke efterfølgende fået andet arbejde.

B har forklaret bl.a., at hun er uddannet ingeniør og journalist. Hun blev i 1992 ansat i Fyns Amts planlægningskontor for vejvæsenet med arbejdssted i Odense. Hun havde her med kampagnearbejde at gøre til mange formål, ligesom hun var involveret i projektledelse, handlingsplaner for trafiksikkerhed og var uformel sekretariatschef. I forbindelse med kommunalreformen i 2007 blev hun virksomhedsoverført til Vejdirektoratet med arbejdssted i Middelfart. Hendes primære arbejdsopgaver var herefter planlægning af færdselssikkerhedskampaner og sekretariatsbetjening af det regionale færdselssikkerhedsudvalg. Hendes tidligere chef er stadig chef for planafdelingen, men nu med et større regionalt område og et større personale. Da hun den 11. januar 2012 hørte om, at der skulle ske en omorganisering, regnede hun ikke med, at det kom til at berøre hende, da hun jo varetog en højt prioriteret opgave. Det var et stort – og meget rost – arbejde med mange samarbejdspartnere, som nu pludselig kollapsede. Opgaverne kunne sagtens fortsat have været løftet, idet lokaliteterne var til stede. Der blev endvidere intet gjort for at overdrage arbejdet til en anden samarbejdspartner. Hun har kendskab til flere, der var ansat til at varetage sekretariatsopgaverne for færdselssikkerhedsudvalgene, som er blevet overflyttet til andet arbejde. Hun har nu efter flere arbejdsløshedsperioder fået nyt arbejde pr. 1. marts 2013.

Tidligere direktør for Rådet for Større Færdselssikkerhed Rene La Cour Sell har forklaret om baggrunden for oprettelsen af de regionale færdselssikkerhedsudvalg og om udvalgenes arbejde.

Personalechef i Vejdirektoratet Jette Kastoft har forklaret bl.a., at hun i slutningen af november 2011 fik til opgave at planlægge forløbet for og gennemførelsen af den påtænkte organisationsændring, som var nødvendiggjort af de udmeldte rammebesparelser for de kommende år. Hun havde alene med udmøntningen at gøre, idet det var direktionen, som traf beslutningen om, hvilke opgaver der skulle berøres. Organisationsændringen resulterede i 19 afskedigelser og 162 forflytninger, hvoraf 66 indebar en væsentlig stillingsændring. Hun havde sin plan klar lige før jul, hvorefter den blev forelagt departementet, som gav grønt lys lidt inde i januar 2012. Fællestillidsmanden blev orienteret den 9. januar 2012, og den 10. januar 2012 indkaldtes til HSU-møde den 11. januar 2012, idet HSU skal høres forud for afskedigelser, ligesom kriterierne for afskedigelser skal aftales med HSU, hvilket også skete på mødet den

11. januar efter et oplæg fra Vejdirektoratet. Det blev på mødet aftalt, at der især ville blive lagt vægt på, hvilke opgaver der blev skåret vægt ved omorganiseringen, og at individuelle kriterier derfor alene ville blive relevante, hvis der skulle vælges mellem flere medarbejdere i relation til den samme opgave. Der blev endvidere indkaldt til stormøder den 12. januar med henblik på, at direktionen selv kunne orientere om ændringerne og baggrunden herfor. Da de berørte ikke skulle høre om deres afskedigelse på et stormøde, var de forinden blevet indkaldt til møder, hvor de blev orienteret om deres forestående afskedigelse. Det var samtidig et mål, at usikkerhedsperioden blev så kort så mulig. Der er ikke kommet en egentlig klage over, at Vejdirektoratet skulle have begået brud på samarbejdsaftalen, men der har været en drøftelse af, hvordan man fremover skal forholde sig i lignende situationer. Hun er enig i, at der var tale om en hurtig proces.

Indstillingen af Vejdirektoratets arbejde med færdselssikkerhedskampagner og sekretariatsbetjening af de regionale færdselssikkerhedsudvalg berørte 3 chefer og 12 medarbejdere. For chefernes vedkommende udgjorde arbejdet dog alene en lille del af deres samlede opgavevaretagelse, og organisationsændringen har derfor for dem alene betydet en omorganisering af deres arbejdsopgaver. 10 af de 12 overflødiggjorte medarbejdere er blevet afskediget. De resterende to er blevet omplaceret under hensyntagen til, at de var undergivet regler om særligt værn mod afskedigelse. Den ene var således gravid, mens den anden var arbejdsmiljørepræsentant.

Tre af de nedlagte stillinger er blevet konverteret til andre stillinger. Endvidere er en række eksterne konsulentopgaver blevet konverteret til faste stillinger. Disse – og ledigblevne stillinger – har løbende været slået op. Opgaverne forbundet med de stillinger, som har været slået op, er dog ikke sammenlignelige med de opgaver, som var forbundet med klagernes stillinger.

Planlægningsdirektør i Vejdirektoratet Helga Theil Thomsen har forklaret bl.a., at direktoratet forud for kommunalreformen alene havde med færdselssikkerhedskampagner at gøre, når kampagnerne specielt var rettet mod vejnettets brug. Det er således direktoratets hovedopgave at forvalte statens vejnet. De regionale færdselssikkerhedsudvalg blev oprettet i forbindel-

se med amternes nedlæggelse med henblik på at være bindeled mellem det lokale og det landsdækkende kampagnearbejde, herunder med henblik på at forestå særlige kampagner baseret på vidensdatabaser, f.eks. vedrørende spirituskørsel. Der blev i den forbindelse indgået en aftale mellem Justitsministeriet og Transportministeriet om fordelingen af opgaver og ressourcer. Der var imidlertid ikke tale om en aftale med finanslovskarakter, og de midler, som er nævnt i aftalen, indgik som en del af de lidt over 600 mio. kr., som Vejdirektoratet fik overført ved direktoratets overtagelse af opgaver i forbindelse med amternes nedlæggelse. De 17,9 mio. kr. i lønsumsmidler, som er nævnt i aftalen, var ikke øremærket til varetagelse af opgaver i forbindelse med sekretariatsfunktionerne for de regionale færdselssikkerhedsudvalg, og Vejdirektoratet har som følge af effektiviseringer mv. kunnet varetage opgaven for væsentligt mindre lønsumsmidler. Det er et politisk anliggende, hvad de afsatte midler skal anvendes til. Der er et politisk ønske om, at der skal bruges 5 mio. kr. om året på kampagner for trafikssikkerhed, og disse midler er fortsat sat til side til dette formål. Det var store besparelser, som blev udmeldt i efteråret 2011, og Vejdirektoratet valgte herefter at skære de opgaver fra, som ikke er en del af direktoratets kerneopgaver. Dette skete i en dialog med Transportministeriet og transportministeren, og det politiske system har således været indforstået med, at Vejdirektoratet ikke længere har ressourcer til at stå for sekretariatsbetjeningen for de regionale færdselssikkerhedsudvalg. Der er endnu ikke taget stilling til, i hvilket regi denne opgavevaretagelse skal videreføres. Den varetages imidlertid ikke længere af Vejdirektoratet, som herved har opnået en årlig besparelse i lønsumsmidler på ca. 5 mio. kr.

Parternes argumentation

Klager har anført bl.a., at sekretariatsfunktionen for de regionale færdselssikkerhedsudvalg er en opgave, som det fortsat er nødvendigt at få udført, og at der derfor reelt ikke er tale om nogen besparelse, da der ikke foreligger opgavebortfald. Vejdirektoratet fik i forbindelse med kommunalreformen tilført en bevilling på ca. 23 mio. kr. for at stå for kampagne- og informationsindsatsen for de regionale færdselssikkerhedsudvalg, og da disse midler må afleveres igen, hvis Vejdirektoratet ikke vil udføre arbejdet, har klager ført det fornødne bevis for, at der ikke har været tale om besparelser. Transportministeriet har ikke overholdt den aftale, som ministeriet har indgået med Justitsministeriet, og det er ikke godtgjort, at de beslutningstagere, som har truffet afgørelsen om at nedlægge sekretariatsfunktionen for færdselssikker-

hedsudvalgene, har været behørigt informeret herom. Arbejdsgiveren har herefter ikke et frit skøn med hensyn til, hvem der bedst kan undværes. Afskedigelse kræver dermed en individuel begrundelse, og en sådan er aldrig blevet givet.

Selv om det måtte antages, at afskedigelserne er begrundet i besparelser, så er det et krav, at vilkårlighed ikke må forekomme. Dette krav er ikke opfyldt i denne sag. Vejdirektoratet har således ikke fulgt sine egne kriterier, hvorefter valget ville falde på de medarbejdere, hvis arbejdsopgaver faldt bort, idet direktoratet tilbød flere af de medarbejdere, som var omfattet af kriteriet, anden beskæftigelse. Direktoratet tog endvidere ikke hensyn til klageres alder og meget lange anciennitet, og direktoratet har ikke respekteret pligten til at foretage særlige omplaceringsbestræbelser i forhold til ansatte med mere end 25 års anciennitet. Direktoratet har i den forbindelse intet gjort for at sætte sig ind i deres kvalifikationer med henblik på at forsøge genplacering. Det var endvidere usagligt, at medarbejderne ingen mulighed fik for at påvirke forløbet, hvilket var i strid med samarbejdsaftalen. Forløbet kunne således have været et andet, hvis medarbejderne havde fået mulighed for at påpege, at der reelt ikke forelå nogen besparelser, ligesom de kunne have indsamlet materiale til belysning af, om der var andre muligheder for at nå det af ledelsen fastsatte mål end ved at foretage afskedigelser.

Da der således foreligger adskillige usaglige omstændigheder, herunder at direktoratet fremskyndede afskedigelserne i strid med reglerne for at spare penge, må det føre til, at der skal udmåles godtgørelser af en betydelig størrelse.

Indklagede har anført bl.a., at afskedigelserne af klagerne er rimelige og sagligt begrundet i Vejdirektoratets forhold. Vejdirektoratet var således som led i regeringens plan for effektiv administration blevet pålagt at gennemføre betydelige besparelser, og direktoratet traf som følge heraf beslutning om at ophøre med at varetage sekretariatsbetjeningen for de regionale færdselssikkerhedsudvalg. Vejdirektoratet kunne træde ud af samarbejdet i disse nævn, og dette er rent faktisk også sket. Nævnenes sekretariatsbetjening varetages derfor ikke længere af Vejdirektoratet, og det er ikke en opgave for voldgiftsretten at tage stilling til denne prioritering, som er aftalt med den ansvarlige minister. Da klagerne primært var beskæftiget med den sekretariatsbetjening, som Vejdirektoratet fremover ophørte med at udføre, indebar om-

organiseringen, at klagerens stillinger bortfaldt. Omorganiseringen indebar utvivlsomt en besparelse for Vejdirektoratet, der ved at ophøre med at sekretariatsbetjene de regionale færdselssikkerhedsudvalg opnåede en årlig besparelse på ca. 5 mio. kr. alene i lønsumsmidler.

Det fremgår entydigt af litteratur og praksis, at opgavebortfald er en saglig opsigelsesgrund. Vejdirektoratet har valgt at afskedige de medarbejdere, hvis opgaver bortfaldt i forbindelse med omorganiseringen, og har alene gjort undtagelser fra dette kriterium over for medarbejdere, der var omfattet af særregler, som indebærer en udvidet omplaceringsforpligtelse for arbejdsgiveren. Klagerne er uanset deres alder og lange anciennitet ikke omfattet af sådanne særregler, jf. herved bl.a. Højesterets dom af 27. november 2007 gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen, årgang 2007, s. 537 ff., og faglig voldgiftsretskendelse af 8. december 2004 afsagt med udvidet formandskab. Der var ikke på opsigelsestidspunktet ledige stillinger, som var sammenlignelige med klagerens, og klagerne blev endvidere opfordret til at søge på interne jobopslag. Det er derfor ikke godtgjort, at Vejdirektoratet skulle have tilsidesat nogen omplaceringsforpligtelse.

Det ligger uden for rammerne for den foreliggende voldgiftssag at tage stilling til, om der er sket tilsidesættelse af samarbejdsaftalen, idet en sag herom må føres mellem denne aftales parter. Det bestrides imidlertid, at aftalen er tilsidesat, ligesom det bestrides, at der på anden måde skulle være sket tilsidesættelse af proceduremæssige regler.

Opmandens begrundelse og konklusion

Opsigelserne af A og B skete som led i afskedigelse af et større antal medarbejdere begrundet i nedskæringer som følge af manglende bevillinger.

Afskedigelserne skyldtes, at de opgaver, som de hidtil primært havde været beskæftiget med, bortfaldt i forbindelse med en omorganisering af Vejdirektoratet, hvorved direktoratet bl.a. indstillede sin sekretariatsbetjening af de regionale færdselssikkerhedsudvalg for at opnå en årlig lønsumsbesparelse på ca. 5 mio. kr. Der forelå dermed en situation, hvorved deres arbejde var blevet overflødt set i forhold til Vejdirektoratet. Det bemærkes herved, at det ikke

henhører under voldgiftsretten at tage stilling til den opgaveprioritering, som Vejdirektoratet med den ansvarlige ministers godkendelse har foretaget på baggrund af de tildelte økonomiske ressourcer.

De medarbejdere, som blev afskediget, blev udvalgt efter på forhånd fastlagte kriterier, hvorunder der blev lagt særlig vægt på, om den pågældendes stilling blev nedlagt. Dette blev dog fraveget i forhold til medarbejdere omfattet af særregler, som indebærer en udvidet omplaceringsforpligtelse for arbejdsgiveren.

Den særlige anciennitetsbeskyttelse, der i praksis inden for LO/DA's aftaleområde har udviklet sig som en 25 års regel, er ikke gældende på det statslige overenskomstdækkede område, men hensynet til lang anciennitet skal indgå i afgørelsesgrundlaget sammen med andre saglige hensyn, jf. bl.a. faglig voldgiftskendelse af 8. december 2004 mellem HK/STAT og Finansministeriet.

Jeg lægger efter bevisførelsen til grund, at A og B alene blev udvalgt til at blive afskediget, fordi deres stillinger skulle nedlægges, og fordi der ikke var sammenlignelige stillinger, som var ledige, som de kunne genplaceres i. Jeg finder det endvidere ikke påvist, at der skulle være begået proceduremæssige fejl, som kan have påvirket beslutningsprocessen.

Jeg finder på denne baggrund, at afskedigelserne af dem var rimeligt begrundede i Vejdirektoratets forhold, og tager derfor den nedlagte frifindelse påstand til følge.

Herefter bestemmes:

Indklagede, Moderniseringsstyrelsen som mandatar for Vejdirektoratet, frifindes.

Hver af parterne bærer egne omkostninger og betaler halvdelen af opmandens honorar

Lene Pagter Kristensen